

SANDARA

THE LEAGUE

LITHUANIAN NEWSPAPER

EINA NUO 1918 METŲ

SANDARA

Published by the
Lithuanian National League
of America

840 West 33rd Street
Chicago, Illinois, 60608

Telephones:
(312) 927 4789
(312) 543 8198

PRICE 50 CENTS

* VLIKO METAI *

October 1 - 15, 1984

Nr. 17.

BUVUSIO OSI VADOVO PASISAKYMAS

BUVĘS OSI VADOVAS ATSAKŲ Į "ELTOS" STRAIPSNIS

Buvęs ypatingų tyrimų įstaigos (Office of Special Investigations) vadovas ALLAN A. RYAN, Jr. reagavo į ELTOS anglų k. biuleteniuose išspausdintus straipsnius. "OSI - KGB 'bendravinimas'" (gegužės mėn. ELTA) ir liepos-rugpjūčio mėn. ELTOJE tilpusi straipsnių, kritikuojanti jo pasiūlymą pakviesti Černenką į Normandijos invazijos sukaktuvių minėjimą.

Savo spalio mėn. laiške ELTAI Ryan rašo, kad jis nemato jokios prasmės atsakyti į advokato Žumbakio laiškus, kuriuose tvirtinama, kad OSI ir KGB esą išvėlė į sąmokslą. Į tokius kaltinimus Ryan jau esą išsamiai atsakęs raštu ir savo susitikimuose su pabaltiečių bei ukrainiečių bendruomenių atstovais.

PABĖGĘ ESTAI PASAKOJA...

PABĖGĘS ESTŲ VICEMINISTERIS PASAKOJA

Į Čikagą buvo atvykęs iš okup. Estijos pabėgęs Valdo Randpere su žmona Leila Miller. Jis papasakojo, kad jis studijavo teisę, imdamas ir tarptautinės teisės kursą. Norėjo pasiekti tarnybą tarptautinio susisiekimo laivuose, bet studijų vadovybėje buvęs enkavedistas užkirto kelią.

Pasakojo, kad estai gana draugingi su lietuviais ir jis išigijo jų tarpe artimų draugų. Estus nemažai paveikia Suomijos televizija, kuri neblogai daugelio matoma.

Estams lengviau lankytis Suomijoje, nes Suomija turi sutartį su Maskva, kad pabėgėlius grąžins, tai rusai leidžia ten vykti. Estai nelabai mėgsta, kad suomiai atsilankytų, nes jie mėgsta pasinaudoti pigesniais gėrimais ir triukšmauja.

Randpere įsitikino, kad jis negalės gyventi sovietinėje sistemoje. Tam daug priežasčių. Rusų pastangos rusifikuoti yra atgrasios. Kai jis su delegacija buvo pasiūstas į užsienį, tai ir pabėgo.

Jis nenorėjo vykti studijuoti į rusų universitetus, tai studijavo Estijoje teisę.

Apie išėjimą jie daug negirdėjo, tačiau, kai tarp išėjusių kilo opozicija prieš Maskvos dalyvavimą olimpiadoje, tas klausimas iškilo ir tarp Estijos valdžios sluoksnių.

Pats Randpere buvo Estijos teisingumo viceministeris. To posto galėjo pasiekti įsijungęs į partiją. Norėjo būti naudingesnis Estijai, bet pamatė, kad Sovietų okupacijoje tai neįmanoma, todėl 1984 m. rugpjūčio mėn. 15 d. ir pasirašė politinio pabėgėlio teisių Stokholme. Jis yra gimęs 1958 m. Taline. Jo tėvas net gavęs Lenino ordiną. Tartu universitetą baigė 1982 m. Švedijon buvo išvykęs su estų turistų delegacija, nuo kurios ir atriko.

Pasakojo, kad Estijoje buvo aktyvus disidentai, bet daugiausia jų dabar ka-

lėjime. Estų disidentai žino apie lietuvių disidentus. Kai buvo teismai prieš pabaltiečius, vieni kitiems turėjo būti liudininkais.

Randpere mano, kad komunistų režimas turės sužlugti, bet gal ne taip greit.

Pasitraukęs į vakarus, jis susisieko su jam žinomu estu, dirbančiu Amerikos Balse ir teiravosi apie galimybes dirbti ten, bet dabar jo žmona dainininkė gauda darbą ir galimybes pragyventi Švedijoje, kur ir jis dirbs.

Ryan tvirtina, jog jis gerai žino, jog "ne visi sovietai" yra rusai ir, jo nuomone, Sovietinė tautybių politika, įskaitant ir bandymą surusinti pabaltiečius, yra viena svarbiausių sovietinių problemų. Jis taip pat susipažinęs su Molotovo - Ribbentropo paktu, Katyno žudynėmis, ir "gėdingu" opozicijos traktavimu SSSR-oje. Jis gerbia ELTOS skirtingą nuomonę apie Reagano - Černenkos susitikimą, bet savo straipsnelyje THE NEW YORK TIMES skiltyje jis tenorėjęs pasakyti, jog "dviejų galingiausių pasaulio valstybių vadai turėtų susitikti ir pradėti tartis, kaip sumažinti Rytų-Vakarų įtampą."

Buvęs OSI vadovas prašo suprasti, kad jis nesąs sovietinės vyriausybės ar jos politikos gynėjas. Tačiau jam suteikta "atsakomybė tirti ir patraukti atsakomybę nacijų karo nusikaltėlius", esančius

Estijoje įvestas naujas teisynas ir estas teisingumo ministeris įstengė pravesti kai kurių lengvatų savo kraštui.

Pabėgusių Randpere duktė, tik 15 mėnesių, yra pasilikusi Estijoje. Randpere mano, kad visi dainininkai, menininkai, kurie atvyksta į vakarus su koncertais, parodomis, pirma turi kontaktuoti KGB, bet nebūtinai, kad jie būtų patys enkavedistų tarnyboje.

Išėjusių lankymasis į savo tėvynę gali būti naudingas atnešamomis informacijomis, kaip žmonės gyvena laisvėje.

Apie išvežtus į Sibirą žmones Estijoje bijo kalbėti, bet ten yra net estų kaimelių.

Žydai aktyviai reiškiasi, dėl to jie susilaukia ypatingesnės prievartos.

Kai Randpere pabėgo į vakarus, Estijoje buvo specialioji radijo programa prieš juos. Jis pats reguliariai klausė Amerikos Balso, kai studijavo universitete. Girdejosi gerai.

Nemažai estų jaunuolių mobilizuoja ir siunčia į Afganistaną. Pats Randpere 26 metų. Porą jo draugų pakvietė jungtis į raudonąją armiją ir būti politiniais komisaris. Jam pačiam darėsi baisu, kad jo neverstų jungtis į tą tarnybą. Žinomi atsitikimai, kad Afganistane žuvusių estus atgabeno laidoti į Estiją.

Gyventojai nepatenkinti. Jei atidary-

Valdo Randpere iš okupuotos Estijos pabėgęs teisingumo viceministeris su žmona Leila.

tų sienas, neliktų žmonių tenai... Bet jei sienas atidengtų, gal būtų ir kitos laisvės suteiktos.

Viena teisingumo ministerijos tarnautoja dėl to, kad susirašinėjo su vakarais, negavo leidimo išvykti į Ameriką pasisvečiuoti.

Pasikalbėjimas su Randpere vyko pas adv. Žumbakį, susirinkus estams, latviams ir lietuviams.

J. Pr.

JAV-ėse, uždėjo jam pareigą ieškoti įrodymų kur tik pasaulyje jų galima rasti, jei tik tai įmanoma padaryti teisingu ir patikimu būdu nenukrypstant nuo JAV-ųjų įstatymų ir konstitucijos garantuojamos (teisinės) apsaugos. "Aš tebesu įsitikinęs, kad mūsų bendradarbiavimas su Sovietų Sąjunga nenukrypo nuo šių standartų."

VLIKO įsitikinimu, nėra jokios abejonės, kad per 40-tį metų KGB galėjo visus buvusius dokumentus sufalsifikuoti taip, kaip jiems kad būtų priimtina. Taip pat, išmirus daugumai liudininkų, o gyviesiems dar esant Sovietų Sąjungoje neįmanoma liudyti teisingai, nes jiems yra KGB įsakyta kokius parodymus jie turi duoti. Tas visiškai nesiderina su JAV-ųjų teisine sistema ir todėl apkaltintieji žmonės, taip vadinamieji "nacių kare nusikaltėliai" neturi jokių galimybių objektyviai apsiginti. Buvęs OSI vadovas Ryanas ir visi su ta įstaiga dirbantieji naudoja Sovietų Sąjungos pristatytus dokumentus. Net JAV Valstybės Departamentas yra išleidęs keletą biuletenių pabrėždamas kaip Sovietų Sąjunga falsifikuoja dokumentus. Todėl yra absurdas

klausyti pono Ryan ir kitų OSI dirbančiųjų pareiškimus, kad iš Sovietų Sąjungos ateinantys dokumentai yra teisėti ir švarūs. Tą gali priimti tik tie, kurie nepažįsta komunizmo ir jo metodų. (ELTA)

LIUDAS DAMBRAUSKAS NUTEISTAS VILNIUJE

Gauta žinia iš Lietuvos, kad Liudas Dambrauskas buvo nuteistas 3-1/2 metams griežto režimo lageriu ir 2 metams tremties už antitarybinę veiklą ir agitaciją pagal Baudžiamojo Kodekso 68 str., nors truko "kaltės" įrodymų. Jo teismas įvyko š. m. spalio 1-3 dienomis Vilniuje.

Vėliausiomis Lietuvos Informacijos Centro žiniomis teisme dalyvavo Dambrausko keturi vaikai ir žmona. Dambrauskui pasakius savo baigiamąją kalbą, jis susmuko. Tuoj visi išlankstė iš teismo salės, išskyrus šeimą. Dambrausko sveikata labai pablogėjo nuo rugpjūčio mėn. Balandžio m. jį ištko širdies smūgis nuo kasdieninės įtampos; saugumas ji nuolat tardė ir grasino.

SVEIKINAME VLIKO SEIMĄ

VYRIAUSIAS LIETUVOS IŠLAISVINIMO KOMITETAS
SUPREME COMMITTEE FOR THE LIBERATION OF LITHUANIA

VYRIAUSIO LIETUVOS IŠLAISVINIMO KOMITETO SEIMO

įvyksiančio 1984 m. lapkričio 30 d. - gruodžio mėn. 1-2 d. d.
JAUNIMO CENTRE - 5620 So. Claremont Ave., Chicago, Il. 60636

DARBOTVARKĖ

- Lapkričio 30 d. - penktadienis
- 7.00 val. vak. - Pradiniai pasikalbėjimai - svarstybos (Centro kavinėje)
- Gruodžio 1 d. - šeštadienis
- 9.00 val. ryto - Seimo atstovų ir svečių registracija (Didžiojoje salėje)
- Pirmas posėdis - 9.30 val. ryto
- 1. Seimui rengimo komiteto pirmininko žodis - inž. Kazys Oželis
- 2. Seimo atidarymas - VLIK-o Valdybos pirmininkas dr. Kazys Bobelis
- 3. Invokacija
- 4. Seimo prezidento rinkimai
- 5. Seimo komisijų rinkimai
- 6. Sveikinimai
- 7. VLIK-o Tarybos pirmininko pranešimas
- 8. VLIK-o Valdybos pranešimas
- 9. VLIK-o kraštų įgaliotinių pranešimai
- Klausimai ir diskusijos

Pietūs - 1.00 - 2.00 val. (Kavinėje)

Antras posėdis (Mažoje salėje 2.15 val. p.p.)

- 10. Tautos fondo pranešimai.
- a) A. Vakselis - Tautos Fondo Tarybos pirmininkas
- b) J. Giedraitis - Tautos Fondo Valdybos pirmininkas
- c) A. Firavičius - Kanados Tautos Fondo pirmininkas

- 11. Pranešimai ir diskusijos.
- a) M. Mackevičius - "Paspriešinimas vokiečių mobilizacijos planams"
- b) Dr. D. Krivickas - "Besikeičianti Europos politinė situacija"
- c) inž. L. Grinius - "Visuomenės Teismas Kopenhagoje ir Jaunimo Sąskrydis Europoje 1985 m."
- d) V. Šoliūnas - "VLIK-o - PLB pasitarimų eiga"
- Svarstybas praves inž. J. Jurkūnas

7.00 v. vak. - Iškilminga Seimo vakarienė (Didžiojoje salėje)

- Gruodžio 2 d. - sekmadienis
- 10.00 val. ryto - Pamaldos Lietuvių Evangelikų "Tėviškės" parapijos bažnyčioje, 6641 So. Troy St., - atnašauja Vysk. A. Trakis
- 10.30 v. ryto - Pamaldos Šv. M. Marijos Gimimo Parapijos bažnyčioje - atnašauja Vysk. V. Brizgys
- 12.00 v. p. p. - Žuvusiųjų už Lietuvos laisvę pagerbimas prie L. L. Kovų paminklo
- 12.30 v. p. p. - VLIK-o posėdžiai ir Seimo uždarymas (Mažoje salėje)

Visais Seimo rengimo klausimais prašome kreiptis į Seimo komiteto pirmininką inž. K. Oželį, (312) 254-7553 arba į VLIK-o būstinę (202) 667-1980

SANDARA

LITHUANIAN NEWS PAPER

Published semimonthly, during July & August monthly,
by the LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMERICA, INC.
Second class postage paid at Chicago, Illinois
Sandara (USPS 480-880) (ISSN 8750-2348)

GENERAL OFFICE:
840 West 33rd Street, Chicago, Ill. 60608

Phone Yards 7-4789
or (312) - 543 - 8198.

SUBSCRIPTION RATES:
In The United States per year \$10.00
In Foreign Countries per year \$10.00
POSTMASTER: Send address changes to SANDARA, 840 W.33rd St. Chicago, IL. 60608

Opinions expressed in any column appearing in the SANDARA, including those of staff members, reflect the views of the writer only. The opinions may or may not be in agreement with those of the Lithuanian National League of America.

Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara

Lithuanian National League of America

ALT SANDAROS CENTRO VALDYBA:
pirmininkas - Povilas P. Dargis,
pirmininkas vic. - Aleksandras J. Chaplikas,
antrasis vic. - Julius R. Kuzas,
centro v-bos sekr. ir organo Sandaros redaktorius - Grožvydas J. Lazauskas,
centro valdybos lžd. - Hildė Kuzienė,
Centro valdybos vicepirmininkai:
Alena Devenienė, Antanas Andriulionis,
dr. Algirdas Budreckis, dr. Vytautas P. Dargis, Vyto Uznyis.
Kontrolės komisija: Ona Jagėla, Edita Rinkus ir Jonas Galminas.

Svietimo komisija:
Edvina Vankus (Miami, FL),
Edvardas Boreiša (Chicago, IL.), Petras Bružas (Chicago, IL.), Antanas Sukauskas (Detroit, Mich.), dr. Algirdas Budreckis (Boston, MA.), Vaclovas Prūsas (Chicago, IL.), Juozas Ruokis (Los Angeles, CA), Stepas Paulauskas (Cicero, IL), Elena Prekerienė (NY).
Teisėsinis patarėjas: dr. Kazys Sidlauskas.
ALT SANDAROS CENTRO VALDYBOS ADRESAS:
840 West 33rd Street, Chicago, IL. 60608.

Bostono padangėje ...

LAISVĖS VARPAS

NAUJOSIOS ANGLIJOS LIETUVIŲ KULTŪRINĖS RADIJO PROGRAMOS
SEKMADIENIAIS 9:00 - 10:00 VAL. RYTO IŠ RADIJO STOTIES WCAV - FM 98
VEDEJAS: P. VIŠČINIS, 173 ARTHUR ST., BROCKTON, MA. 02402, TEL. 586-7209

BOSTONO IR APYLINKĖS ŽINIOS

Laisvės Varpo sukaktuvinis 50-tasis koncertas spalio 7 d. So. Bostono Lietuvių Piliečių d-jos salėje praėjo su dideliu pasisekimu. Jame programą atliko jaunieji mūsų talentai, dainininkas Vytautas Paulionis, bosas iš Toronto, Kanados ir pianistas Vytautas Bakšys iš New Yorko.

Programa buvo įdomi ir įvairi. Sol. V. Paulionis dainavo pasaulinių kompozitorių kūrinius ir mūsų kūrėjų originalias ar harmonizuotas liaudies dainas. Taip šalia garsių operų arijų skambėjo Stasio Šimkaus, Kazio Viktoro Banaičio, Aloyzo Jurgučio ir kitų lietuvių kompozitorių kūriniai. O pianistas V.J. Bakšys ne tik akompanavo solistui V. Paulioniui, bet taip pat paskambino keletą Brahmsio ir Beethoveno kūrinių. Publika programos atlikėjus priėmė ir palydėjo labai šiltais. Po programos jie pagerbė atsistojimu. Tai retas atsitikimas mūsų renginiuose. Laisvės Varpo 50-ties kultūrinių renginių serijoje tai tik trečias atsitikimas. Pirmą kartą atsistojimui pagerbti smuikininkai Dana Pomarancaitė-Mazurkevičienė ir Jurijus Mazurkevičius, antrą kartą - poetas Bernardas Brazdžionis, o dabar - sol. V. Paulionis ir pianistas V.J. Bakšys.

Koncerto programa išleista knygutė, kurioje paskelbti Amerikos Lietuvių Tarybos, Tautos Fondo, Lietuvių Fondo ir kitų sveikinimai, linkint Laisvės Varpo tolimesnės sėkmės šakotoje veikloje; sekmadieninių radijo programų lietuvių ir anglų kalba ruošime, specialių programų parengimų Vasario 16-sios ir Tragiškųjų birželio įvykių proga anglų kalba įvairioms amerikiečių radijo stotims ir kultūrinių renginių organizavime. Į koncertą iš Chicagos specialiai buvo atvykusi Lietuvių Fondo atstovė Marija Remienė, kuri po koncerto pasveikino Laisvės Varpą, jo vedėją ir koncerto dalyvius, įteikdama Petrui Viščiniui karaliaus Mindaugo sidabrinį medalį. Savo sveikinime ji iškilė Laisvės Varpo, jo vedėjo P. Viščinio ir visų bendradarbių nuopelnus, pažymėdama, kad Petrui Viščiniui paskirtos dvi premijos. Amerikos Lietuvių Tarybos ir LB Kultūros Tarybos.

Ta pačia proga ji pagerbė Mariją Janonienę už jos sudarytą Lietuvių Fonde mirusio Lietuvio savanorio Fulgento Janonio ir jo likusios našlės stipendijų fondą, iš kurio jau išmokėtos keturios stipendijos; trys pasitraukusiems iš okupuotos Lietuvos jaunuoliams ir viena Brazilijos Lietuvai.

Telegramomis Laisvės Varpą sveikino LB Visuomeninių Reikalų Tarybos pirmininkas Jonas Urbonas ir LB Kultūros Tarybos vardu Juozas Stempuzis, tos tarybos narys lietuvių radijo tarnybai, LB Kultūros Tarybos sveikinime sakoma: "Sveikiname Laisvės Varpą ir vedėją Petrą Viščinį, linkėdami naujų kūrybiškų versmų ir gražios sėkmės

Petras Viščinis, "Laisvės Varpo" vedėjas, kalba po koncerto.
(Nuotrauka: K. Daugėlos)

ateities radijo ir kultūrinių darbų užmojuose".

Jei ko koncerte galima buvo pasigesti, tai tik vidurinioji ir jauniosios kartos atstovų. Laisvės Varpu jau 31-muosius metus vadovauja Petras Viščinis, o jo talkininkais anglų kalba yra Birutė Duobaitė, Silvia ir Jonas Gedraitis, trečios kartos Amerikos lietuviai. Dabar Laisvės Varpas perduodamas lietuvių ir anglų kalbomis. Pirmoji radijo programų dalis, maždaug 40 minučių, yra lietuviškai, o antroji dalis, maždaug 20 minučių, yra angliškai.

Lietuvių federalinė kredito unija TAUPA plečia savo veiklą. Ji ne tik moka aukščiausias galimas mokesčius už santaupą, bet taip pat duoda paskolas lengvomis sąlygomis įvairiems reikalams. Taupoje kiekvieno santaupos yra apdraustas iki \$ 100,000.00, tad nėra jokio pavojaus, kad jos žūs. Vis daugiau lietuvių ne tik iš Bostono, bet taip pat iš apylinkių perkelia savo santaupas į Taurą, kuri yra įsikūrusi So. Bostono Lietuvių Piliečių d-jos patalpose, 368 W. Broadway, So. Boston, MA 02127, telef. 268 - 7730

Šv. Kazimiero minėjimas Bostone pradėtas rugsėjo 29 d. kultūriniu vakaru So. Bostono Lietuvių Piliečių d-jos salėje. Tas vakaras pavadintas "Giesmė Šv. Kazimierui". Jame literatūrinę programą atliko rašytojas Stasys Santvaras, Gita Kupčinskienė ir Aidas Kupčinskas, o muzikinę - sol. Daiva Mongirdaitė, akompanuojama Dr. Sauliaus Cibo, ir sol. Benediktas Povilavičius, akompanuojamas komp. Jeronimo Kačinsko. Pagrindinė minėjimo dalis vyko spalio 14 d. Šv. Kryžiaus katedroje, Bostone. Ten, Šv. Mišias atnašavo ir pamokslą pasakė arkivyskupas Bernard Law. Tą pačią dieną Freeport salėje Dorchesteryje vyko banketas su menine programa. Minėjimas baigiamas Vytenio Vasyliūno vargonų koncertu spalio 21 d. Bostone.

Redaguoja Vaclovas Prūsas

AUSTRALIJS PENSININKŲ VARGAI

Pagal įstatymus visi Australijos gyventojai turi gauti senatvės pensiją; moterys nuo 60 metų ir vyrai nuo 65 metų amžiaus. Pensija buvo mokama, jeigu pensininko privačios pajamos ir gautami iš banko nuosimčiai neviršijo pensijos sumos.

Tie, kurie visą amžių taupė, galėjo iš pensijos neblogai pragyventi truputį pridėdami iš savo sutauptų, tačiau tie, kurie viską pralošė ant arklių arba pragėrė, turėjo truputį susiveržti diržus. Maistui užteko, bet arklių lenktynėms nebelikdavo.

Dabartinė socialinė Australijos valdžia, norėdama tuos pensininkus, kurie jaunystėje taupė "nubuožinti", šiais metais įvedė taip vadinamą "Assets Test". Reikia užpildyti Asset Test anketas nurodant, kiek pinigų turi banke arba esi investavęs. Reikia nurodyti, kiek vertės žmونا turi brangenybių ar aukštinių žiedų bei deimantų. Jeigu automobilio vertė prašoka 10,000 dol., tai mažinama pensija. Baldai negali būti vertingesnė irgi kaip 10,000 dol. Kas turi kokį nors "Hoby", reikia parašyti, kiek tavo pašto ženklų arba senų pinigų rinkinys yra vertės. Norėdamas gauti pilną pensiją, žmogus negali turėti daugiau žemės kaip 5 akrus arba 2 ha.

Pensininkų laimei, gyvenamas namas neįskaitomas į turta, tačiau karavanai, vasarnamiai ir žemės sklypai įeina į turta. Kiekvienas nevedęs pensininkas šalia namo gali turėti dar 75,000 dol. vertės turto, o vedusi pora tik 100,000 dol. Daug kas nesiskiria, bet padaro "leagal separation", nors ir gyvena po vienu stogu. Tada jie kiekvienas 40dol. daugiau pensijos gauna ir gali turėti kiekvienas po 75,000 dol. turto, t.y. 50,000 dol. daugiau, kaip vedusi pora. Nesuprantamas dalykas. Atrodo, kad žmonės amžiaus gale būtų priversti išsiskirti.

Dauguma pensininkų pagal tradiciją Australijoje visada balsuodavo už socialistinio bloko partijas ir nesudarė vieningo fronto pasipriešinti pensijų įstatymo pakeitimui, nes per savo naivumą tik, kad valdžia tik turtingus nori nubuožinti, nejausdami, kad tai liečia visus. Žinoma, prasigėrę proletarai džiaugiasi, kad dabar visi busime lygūs.

Australų pensininkų sąjungos, kaip jau minėjau, nesudarė vieningo fronto, todėl valdžia lengvai su jais susitvarkys.

Lietuviai pensininkai taip pat yra susiorganizavę ir skirtingai veikia Sydney, Adelaidėje, Canberroje ir Melbourne. Lietuviai pensininkai dabartiniu laiku į krašto politiką dar nesikiša, bet daro kultūrinius pobūvius ir iškilas į gamta arba kaip Melbourne į teatrą arba operą.

Jeigu laikai pasunkės, atrodo, ir mums reikės kartu su Australų organizacijomis kovoti už savo teises.

Šių metų gruodžio 1 d. Australijoje bus parlamento rinkimai, bet atrodo, kad socialistinė Darbo Partija lengvai rinkimus laimės, nes Liberalų Partija neturi tinkamo vadovo.

Mūsų nelaimė labai daug vadovujančių liberalų pasidarė "trendy", arba kaip australai sako, liberalai "i" mažosios "i" raidės, ir nebedaug skiriasi nuo darbiečių.

Dabar iki darbiečių vyriausybei vadovauja Bob Hawke, atrodo, Pabaltijo pripažinimo sovietų Rusijos imperijai pavojaus nėra, nes jis, nors metodistas, bet veda pro-Israel politiką.

Šiais metais gruodžio 26-31 d. d. Australijos sostinėje Canberra bus kas antri metai rengiamos didingos Australijos Lietuvių Dienos, į kurias suvažiuos visi Australijos lietuviai. Laukiame svečių ir iš Europos bei Amerikos. Po Lietuvių Dienų ten pat sausio 3-12 d. d. bus Australijos lietuvių skautų Rajoninė Stovykla, dalyvaujant skautams iš visos Australijos. Stovyklos metu įvyks ir Australijos lietuvių skautų vadovų suvažiavimas.

Iki pasimatymo Lietuvių Dienose Canberroje, saulėje Australijoje. Albinas Pocius

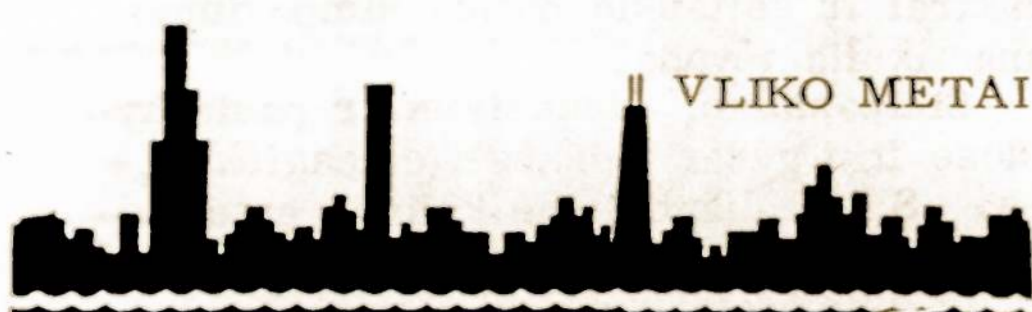
Australijos lietuvių skautų ženklas

ASMENIŠKAS SKELBIMAS

Esu neseniai išėjęs pensijon, normalioj sveikatoj ir gerame finansiškai saugume. Ieškau susipažinti gyvenimo draugės 55 - 75 metų amžiaus. Malonėkit rašant dėti savo aiškia photo, kurią galiu gražinti pirmame laiške.

Rašyti - SANDARA, Box nr.4.
840 W. 33rd Street,
Chicago, Illinois, 60608.

- Senam dera patarti, o jaunam paklausti.
- Senos meškos šokt nešmokysi.
- Senam ir paukštė kitą giesmę giesti.
- Senam kriukis geriausias draugas.
- Senas jautis, kieti ragai.

CHICAGOJ IR APYLINKESE

PENKTASIS MOKSLO IR KURYBOS SIMPOZIUMAS

Penktasis Mokslo ir Kurybos Simpoziumas įvyks 1985 metais Padėkos dienos savaitę, Čikagoje - Jaunimo Centro patalpose, 5620 S. Claremont.

Šio simpoziumo mokslinės programos komitetą sudaro: Dr. Jonas Bilėnas - pirmininkas, Dr. Bronius Jaselskis - Griežtųjų mokslų, technikos ir architektūros vadovas, Dr. Jonas Dalgirdas - Medicinos Mokslų Sekcijos vadovas ir Dr. Algis Norvilas - Humanitarinių ir socialinių mokslų sekcijos vadovas.

ORGANIZACINĮ KOMITETĄ SUDARO: Ramojus Vaitys - pirmininkas, Irena Kerelienė - vicepirmininkė, Kostas Burbas - išdėstytas, Snieguolė Zalatorė - spaudos ryšininkė, Audronė Tamošiūnaitė - sekretorė ir Nijolė Užabalienė - leidinio redaktorė.

LIETUVIŲ TAUTINIŲ KAPINIŲ VADOVYBĖ

Lietuvių Tautinės Kapinės, Čikagoje, įsteigtos 1911 m., pagal Illinoisiaus nuostatus, tvarkosi savarankiškai, nuo kitų institucijų nepriklausomai, vyksta metiniai sklypų savininkų susirinkimai, kur svarstomi principiniai reikalavimai, renkama 10 direktorių bei kapinių tvarkymo vadovybė, kuri metiniuose susirinkimuose duoda atskaitomybę.

Dabartinę Liet. Tautinių Kapinių vadovybę sudaro kun. dr. Eugenijus Gerulis (išrinktas jau trečiam terminui), pirmas vicepirmininkas, Julius Kuzas, 2-ras v.p., Petras Dapser, sekr., Matas Batutis, išd. Alfredas Dargis, kiti nariai - G. Lazauskas, Algirdas Mickevičius, Br. Matelis, Ant. Pavilionis ir Vyto Uznys.

LTK adresas, 8201 So. Kean Ave, Justice, Illinois, 60458.

"KASOS" TIKSLAS - PELNINGIAUSIAS INVESTAVIMAS IR PARAMA LIETUVIŲ VEIKLAI

KASOS VALANDOS: CICERO 1445 So. 50th Ave. Cicero, IL 60650 312-656-2201. MARQUETTE PARKE 2615 West 71st St. Chicago, IL 60629 312-737-2110. Savaitės dienomis: 10:00-6:00. Ketvirtadieniais New York tel.: iki 7:00 212-441-6799. Šeštadieniais: St. Petersburg: 813-367-6304. AKTYVAI 31,000,000 DOLERIŲ

MR. ANTHONY'S BANQUET HALL

Savininkai - Petras ir Rita Dūdos, Sandaros skaitytojai ir rėmėjai. Ruošdami kuria nors progą pokylį ar vakarienę, prašau turėti galvoje MR. ANTHONY jaukias ir gražias sales, esančias 7348 W. Irving Park Road, Norridge, Ill. Tel. 453-2106, kur tikrai rasite maloną patarnavimą ir puikų, pagal jūsų pasirinkimą, maistą prieinamomis kainomis.

Apdraudų Agentūra

Tel.: 778-2233

Bell Realty & Base Ins. Agency

Juozas Bacevičius VALANDOS Kasdiena 9 - 8 val. vakaro Sekmadieniais uždaryta

6529 So. Kedzie Ave. - Chicago, Ill. 60629

ŠIMAITIS REALTY

INSURANCE • INCOME TAX • NOTARY PUBLIC 2951 W. 63rd Street CHICAGO, Illinois 60629 Office - 436-7878 Res. 839 - 5568 VLADAS ŠIMAITIS, J.D. Registered Broker

Premija Jaunimui

Dr. Leono ir Irenos Kriaučeliūnų šeima savo mirusiam sūniui ir broliui prisiminti skiria kasmetinę EUGENIJAUS KRIAUCELIŪNO PREMIJĄ. Premijai skirti sąlygos yra tokios.

- 1. Eugenijaus Kriaučeliūno 1000 dolerių premija skiriama lietuviui jaunuoliui, geriausiai pasireiškusiame raštais (Lietuvių, anglų ar kita kalba), veikla, organizaciniu veiklumu, ar jaunimo vienetei (sambūriui, tautinių šokių grupei, jaunimo chorui, sporto būreliui), geriausiai reprezentavusiam lietuvius ir Lietuvą vienerių metų bėgyje, 2. Premijai gauti asmenis ar vienetus raštu pasiūlo jaunimo organizacijų vadovybės, jaunimo grupės, vyresniųjų organizacijos ar paskiri asmenys iki kiekvienerių metų gruodžio 31 d. (pašto antspaudas), 3. Premijotino asmens ar jaunimo vieneto tinkamumui įvertinti sudaroma Jury komisija, kurion po vieną atstovą skiria Pasaulio Lietuvių Bendruomenės jaunimo reikalams vadovas, Pasaulio Lietuvių Jaunimo sąjungos vadovas ir JAV Lietuvių Jaunimo sąjunga, o du atstovus paskiria Kriaučeliūnų šeima, 4. Jury komisija, aptarusi asmens ar vieneto tinkamumą premijai, ją skiria balsų dauguma iki sekančių metų vasario 15 d. ir susitaria su Kriaučeliūnų šeima dėl premijos įteikimo laiko ir pobūdžio, 5. Premijai asmenys ar vienetai siūlomi raštu, nurodant tiksliai premijai tikamumo motyvus, ir siunčiami. EUGENIJAUS KRIAUCELIŪNO PREMĖLOS KOMISIJA 12500 Pawnee Road Palos Park, Illinois 60464

"KALĖDOS LIETUVOJE"

Mokslo ir Pramonės muziejuje gruodžio 15 d. 7:30 val. pp. bus kalėdinė programa "Christmas in Lithuania". Programai vadovauja Frank Zapolis su poniu, dalyvaujant Vyčių tautinių šokių grupei, kuriai taip pat vadovauja Frank Zapolis.

Įvairių tautybių kalėdiniai pasirodymai tęsis iki sausio 6 d., dalyvaujant net 40-čiai etninių grupių.

Muziejus yra 57th St. ir Lake Shore Dr. Įėjimas ir automobilių pastatymas yra nemokamas. Daugiau informacijų galima gauti tel. 684-1414.

PATIKSLINIMAI

Sandaros nr. 16, 1984 dr. Alg. Budrecko straipsnyje "So. Bostono Lietuvių Piliečių Draugija" pasitaikė atitaisyti na klaida. Tarp South Bostono Lietuvių Piliečių Draugijos steigėjų buvo Jonas ADOMAVIČIUS (John Adams), bet ne Jonas Adomonis. Piliėtis Adomavičius ilgiausiai gyvena iš pirmųjų narių. Jis buvo pagerbtas Piliėčių Draugijos aukštinio jubiliejaus bankete 1959 metų rudenį.

Sandaros nr. 16, 1984 m. pusl. 6 Jono Gedimino Žaibo eilėraščio pavadinimas turėjo būti "Klastos kaina, bet ne "Klastos daina".

Sandaros nr. 14, 1984, 2 pusl. str. "Rusų 1917 metų revoliucijos keirstenybės", pradžioje penktoje eilutėje iš viršaus turėjo būti: Jį (t.y. Rusijos carą)

× Jei skilandžių jums tik reik

parašyk arba užėik! (Siunčiame ir į kitus miestus). International Meat Market, 2913 W. 63rd St., Chicago, Ill. 60629. Tel. 1-312-436-4337. Skilandžiai, medžioklinės, palengvicos, rūkytos ir šviežios dešros, veršiena, aviėna, kiauliena ir jautiena. Užsakant didesnę kiekį šviežios mėsos ar dešrų, duodama nuolaida. Sav Izabelė ir Petras Burkauskai.

nuvertė (vietoj "nužudė") patys monar-chistai. (O nužudė jau bolševikai).

Už pasitaikiusias klaidas atsiprašome.

AUKOS "SANDAROS" SPAUDOS FONDUI

- 5 Mrs. Vlada Račkauskas, Camarillo, CA 5 Pranas Vindašius, Racine, WI 5 Mrs. S. P. Shallna, Cambridge, MA 5 Juozas Gedmintas, Los Angeles, CA 5 Miss Bronė Kuchinsky, Mahanoy Ct. PA 5 J.A. Valantiejus, M.D. Harbert, MI 5 Ona Losys, Thomaston, CT 5 Josephine Leonard, Rochester, NY 5 Leo Venckus, Fenncville, MI 5 W. Berzinskas, Boston, MA 286.90 Miami Sandaros 52 kuopa 10.00 Antanina Maceyunas, Shenandoah, Pa 20.00 L. Šulcas, Dearborn, MI 10.00 Aldona Karaliūnas, Cicero, IL 10.00 M. Stašaitis, Chgo. IL 5.00 Emily Burbul, Flemington, N.J. 5.00 E. Mankus, Chgo. IL 5.00 Leo Sabaliūnas, Hot Springs AR 5.00 S. Strokas, Chgo. IL 5.00 Joseph Kaset, Brockton, MA 5.00 Pranas Mozūraitis, Chgo., IL 5.00 Anna Arminas, Chgo. IL 5.00 Frances Bumbalas, Chgo. IL 5.00 Anna Stonie, Hampton, NH. 5.00 A. Pautienis, Richmond Hts. OH 5.00 J. Dambros, Chgo. IL 5.00 Uršulė Skrebutėnas, Chgo. IL 5.00 V. Prūsas, Berwin, IL 5.00 S. Dags, Chgo. IL 10.00 J. Skama, Cicero, IL 1.00 Sophie Misilunas, Antioch, IL 5.00 J. Ramanauskas, Bridgewater, MA 5.00 Mrs. A. Švelnys, Chgo. IL 5.00 Valerie Matulis, No. Falmouth, MA 5.00 Valerija Vaich, Largo, FL 5.00 Ben Norbut, Chgo. IL 5.00 C. Kalishauskas, Brockton, MA 5.00 K. Poška, Chgo. IL 5.00 Monika Mazonis, Brockton, MA 10.00 Mrs. R. Laurenitis, Sunderland, MA

BALTIC BAKERY

4627 South Hermitage Ave. Chicago, IL. Tel. LA 3-1510

2616 West 69th Street Chicago, IL. Tel. 737-6784

Savininkas Juozas Ankus

ROBERT J. ZAPOLIS

Attorney at Law

3208 W. 95th Street, Evergreen Pk. IL Phone. 423 - 8330

Member Sandara Lodge 77. Kreiptis lietuviškai arba angliškai.

Didžiausias Kailių Pasirinkimas! PAS VIENINTELĮ LIETUVIŲ KAILININKA, CHICAGOJE Įstaigos: 263-5826 Namų: 677-8489 NORMANĄ BURŠTEINĄ 185 No. Wabash Avenue second floor Chicago, IL 60601

Skautininkų suvažiavimas...

(Tęsinys iš pusl. 3)

SKAUTININKIŲ SUVAŽIAVIMO IŠVADOS

Išklausius suvažiavimo paskaitas, pašnekėjus, atskirus pasisakymus, simpoziumą, išryškėjo šitokios išvados, išnašos. Gana ilgą laiką buvusi gana pakili skautavimo nuotaika, vykęs pasigerėtinis praktiškas skautavimas vienetuose šiuomet yra gerokai apsilpęs. Trūksta patyrusių vadovų, -vų. Atsirado gyvas reikalas gražintis, kvieštis į veiklą patyrusius vadovus, -es, -i veiklą gražinti skilties sistema.

Reikalas kelti - ryškinti jaunimui skautiškos garbės pajautimą, pagarbą uniformai. Kelti jauno vadovo intelektualinį lygį. Organizuoti kursus, rengti vadovus. Kelti, ryškinti autoriteto reikalą, - pagarbų dėmesį vyresniam. Susitipinti tautinį auklėjimą, - žadinti, ugdyti jaunimo tautinę sąmonę. Tautinį ir skautišką idealizmą gražinti į jiems priklausomą aukštumą.

Kaip gamtoje, plačiame pasaulyje, taip ir skautiškoje veikloje - nieko statinio, viskas juda, keičiasi. Skautavimo banga šiuomet lūžo, bet reikia laukti, kad ji vėl pakils, ko ir tenka linkėti jaunimo džiaugsmui ir lietuvių labui.

Z. Juškevičienė

- 5.00 Bernice Brijunas, Glencoe, IL 10.00 Bruno Sedleckas, Chgo. IL 10.00 A. Andriulionis, So. Boston, MA 35.00 Akvile Ancha, Phoenix, AR 5.00 Bronise Bartash, Sterling, MA 25.00 J. Sabanas, Chgo. IL 5.00 C. Motuzas, Richmond Hill, NY 10.00 J.D. Kalpokas, Tampa, FL 6.00 S. Aušrota, Sun City, CA 5.00 Pranas Mazrimas, Chgo. IL 5.00 Jonas Kutra, Santa monica CA 5.00 Mr. & Mrs. A. Zubavičius, Hot Sprg. 60.00 Aleksandras Chaplikas, So. Boston 20.00 M. Krauchunas, Chgo. IL 25.00 Mr & Mrs A.S. Vaivada Mc Lean VA 15.00 Pr. Račkauskas, Dorchester, MA

Dėkojame visiems už aukas, už paramą laikraščiai.

(Bus daugiau)

Table with 2 columns: Description and Amount. Includes subtotals and a grand total of 2300.

Bedford INN

COCKTAILS DRAFT BEER 5758 W. 65th St. (65th & MENARD)

RESTAURANT & LOUNGE Food Service Hours Mon. to Thurs. 11-8 Fri & Sat to 10 p.m. Open Sat. at 4 p.m. Fresh Oysters & Clams • Sandwiches, Steak, Lobster • Fresh Seafood Specialties • Happy Hour 4 to 6 Mon. to Fri. ORDERS TO GO AVAILABLE 582-3510 Sav. Denny Šimenas, Sandaros 77 kp. narys.

BRIDGEPORT DELICATESSEN

3263 So. Halsted St., Chicagoje Savininkas - Antanas Grigėnas

ŠVIEŽI, GERI PRODUKTAI IR NEBRANGŪS Viskas pagal jūsų lietuvišką skonį.

ENGLISH section

EDITOR
Antanas Adomenas
4533 West 100 Street
OAK LAWN, IL. 60453

LITUANUS is published in Spring, Summer, Fall, and Winter. Library and institutional subscriptions are \$15.00 per year; others are \$10.00 per year. The Editorial and Business address is: Lituanus, 6621 S. Troy, Chicago, Illinois 60629 USA.

LITUANUS
LITHUANIAN QUARTERLY JOURNAL OF ARTS AND SCIENCES
Christmas, 1984

Dear Friend,

The LITUANUS Quarterly Journal has been published on a continual basis since 1954. During these past 30 years it has published articles, essays, art reproductions, and translations, on cultural and political topics pertaining to Lithuania and the Baltic States. It is the only English language publication of this kind.

We at LITUANUS have two major goals. The first is to offer an opportunity for young academicians and established scholars to present their studies on the history, language, culture and the art of Lithuania and the Baltic States as it manifests itself in the historical perspective, the current Soviet occupation, and the communities scattered around the free world. Throughout our 30 year history, we have attempted to maintain a contemporary viewpoint. Recently we have added computer programs and systems that allow creation of Lithuanian and other Eastern European languages on personal computers as part of our continuing effort to promote the ethnic culture. Our high standards will continue to attract quality contributors to our pages. We at LITUANUS feel we have succeeded in meeting our first goal.

Our second goal is the distribution of these works — for a bell without a hammer cannot be heard. To meet this goal, we need your help to ensure that these results will find the widest distribution. Our work can continue only if you will subscribe for yourself and your friends.

In the past three years we have had a severe cut in our subscriptions to libraries. Although many libraries have written us that they wish to keep our publication on their shelves, some are unable to do so because of budget cuts from the current administration. We feel that the public access to LITUANUS on library shelves is crucial to maintaining the plight of the Baltic States in the eye of the general public. To help us achieve our goal, we are asking you to become a sponsor for a needy library.

Help us keep the bell of freedom ringing. Please answer with a subscription for yourself, for a friend, or be a sponsor for a library subscription. Your contributions are tax deductible!

Merry Christmas!

LITUANUS
6621 S. TROY ST.
CHICAGO, ILLINOIS 60629
U.S.A.

Arvydas Tamulis
Arvydas Tamulis
LITUANUS Computer Systems
LITUANUS, 6621 South Troy, CHICAGO, ILLINOIS 60629

SPECIAL OFFER FOR NEW SUBSCRIBERS ONLY \$ 8.00

(Expires on February 16, 1985)

PRANCŪZŲ REVOLIUCIJOS KEISTENYBĖS

Esą, XVIII amžiaus antroje pusėje Prancūzijoje atsirado perdidelis plyšys tarp valdančiosios mažumos ir valdomosios daugumos ir tas plyšys išsprogdino senąjį režimą.

Senosios santvarkos buvo vyraujantieji luomai; aristokratai ir dvasininkai, kurie tiek pasikeitė, kad ir jų daugelis nenorėjo palaikyti karalių.

1789, VI, 17 tretysis luomas - visi kiti gyventojai, bet kurio aktyvą sudarė buržuazija, ypač Paryžiaus ir kitų miestų, ir jų atstovai pasiskelbė esą tautos tikros atstovybės susirinkimas, ir prisiekė neišsiskirstyti tol, kol bus priimta konstitucija. Pagrindinė konstituantos figūra buvo markizas Mirabeau. Kada karaliaus įgaliotinis markizas Breze karaliaus vardu įsakė išsiskirstyti, Mirabeau, esą, pasakė: "Eikite ir pasakykite savo ponui, kuris jus čia atsiuntė, kad mes tautos valią vykdydami esame čia susirinkę ir iš čia pasiūlinsime tik durtuvų jėgą nusilenkdami." Ir tuoj čia pat susirinkimas priėmė Mirabeau pasiūlymą dėl atstovų neliečiamybės.

Pirmu aktu 1789, VII, 14 Paryžiaus gyventojas paėmė Bastilijos kalėjimą. Kai karaliui Liudvikui XVI apie tai painformavo, karalius sušuko - "tai sukilimas". Kunigaikštis paaiškino "tai revoliucija".

VIII, 4 bajorai savanoriškai išsižadėjo savo feodalinį teisių.

VIII, 27 buvo paskelbta garsoji žmogaus ir piliečio teisių deklaracija, tų pačių principų, kaip ir JAV nepriklausomybės deklaracijoje, nes buvo tuo metu Jefferson, JAV konstitucijos autorius, atvykęs į Paryžių.

Didieji revoliucionierių vadai buvo Dantonas, Maratas ir Robespierre, visi trys to pačio Paryžiaus jakobinų klubo. 1793, XI, panaikintas Dievo kultas, jo vieton įvedant proto kultą. Tai buvo Robespierre mintis ir po to prasidėjo didelis teroras. Revoliucinis tribunolas veikė dieną ir naktį, vis naujų ir gausnesnių aukų siūsdamas po giljotinos kirviu.

1794, IV, 6 tokia auka krito pats Dantonas.

1794, IV, 27 Robespierre ir artimieji jo

bendradarbiai buvo suimti ir kitą dieną nužudyti, o Maratą nužudė 1793, VIII, 11 Charlotte Corday, nes jis labai puolė dešinesnius revoliucionierius žirondistus, o Corday būdama vis didėjančio teroro liudininkė, tai palaikė revoliucijos idėjų skandinimu. Kaip tiktai Maratas buvo susidėjęs su Dantono grupe. Maratas kaltinamas, kad savo agitacija yra prisidėjęs prie masinių žudynių, ir kaip jakobinų klubo pirmininkas pradėjo žūtutinę kovą su žirondistais. Paskutiniu metu Maratas sirgo ir nėjo iš namų, kursotomus straipsnius rašydavo būdamas vonioje, kadangi vanduo lengvindavo odos skausmus. Charlotte Corday Maratą kaip tiktai ir nužudė vonioje, berašant straipsnį. Ir ją giljotinavo.

Chenier André Marie, 1762-1794, lyriškiausias ir žymiausias XVIII amžiaus poetas rašinėjo ir politinius straipsnius, neslėpdamas savo priešingumo kraštutinei kairiajai, tarp jų ir Robespierre, piktindamasis dėl teroro įvykių; po 5 mėnesių kalėjimo poetas tapo giljotinuotas. Charakteringa, kad jis paruošė savo tarną būti revoliucionierium, o šis vėliau, kaip teisėjas, nutiesė savo geradarį nužudyti.

Su Robespierre mirtimi pasibaigė teroro laikotarpis.

1795, VIII, 22 konventas priėmė naują konstituciją, pagal kurią vykdomoji valdžia

atiduota į penkių direktorių rankas. Kaip tiktai dar Robespierre pakėlė į generolus ir paskyrė vyr. kariuomenės vadu Napoleoną, kuris 1795, X, 5 sutriuškino rojalistų, taigi monarchistų, sukilimą, o už kelių metų pats tapo monarchistu, pasiskelbdamas imperatoriumi, o visus savo brolius paskirdamas karaliais įvairiose Europos valstybėse. Pagaliau, 1799, XI, 9 Napoleonas nuvertė direktorių ir kaip pirmasis konsulas gavo įgaliojimus dešimčiai metų. Jo atėjimą valdžion nulemė revoliucijos dėka iškilusios buržuazijos (su trečiuoju luomu) noras kariuomenės pagalba išsaugoti savo interesus. O Napoleonui, iš arti stebint vidaus tinklą, subrendo noras veikti, pagrįstas temperamento gaivalingumu ir galybės valia, žmonių niekinimu ir vadovavimo technikos vertinimu. Deja, pasiekęs garbės viršūnę, neatsispyrė pagundai sudievinai galybei, panoro būti Europos diktatoriumi ir net daugiau, nes liepė pagaminti medalį "Tau, Dieve, dangus, o man žemė." Tai jau tokios Napoleono ne-realios, beprotiškos svajonės ir nulėmė jo galą, kaip ir vokiečių nacių vado Hitlerio su panašiomis svajonėmis. Zig.

LITHUANIAN AMERICAN COUNCIL.

PEREIKITE Į AUKŠTESNĮ KASŲ NUOSIMTĮ.

5.5% ar 9%?

9% palūkanos, 9.42% metinio prieaugio %. Palūkanos šalinamos metų ketvirčiais.

KASA

Lietuvių Federalinė Kredito Unija

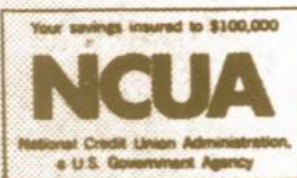
Daug didesnę asmeninę naudą turėsite taupomoje sąskaitoje uždirdami 9% palūkanų, negu gaudami tik 5.5%. Joks bankas ar Savings & Loan nemoka tiek, kiek moka KASA.

Taupomoje sąskaitoje, turėdami kad tik ir minimumą — \$5.00, uždirdsite palūkanų 9%. Iš taupomosios sąskaitos pinigų išimti, arba į ją įnešti galite kada tik pageidaujate, be jokių baudių. Kasoje saugui! Saugu, nes visos sąskaitos iki \$100,000 apdraustos federalinės valdžios, National Credit Union Administration. Saugiau ir būti negali.

KASA yra lojali, draugiška ir konfidenciali visuose finansuose aptarnavimuose.

Ateikite ir įsijunkite į Kasos narių šeimą!

2615 West 71st Street Chicago, Illinois 60629 (312) 737-2110 1445 South 50th Avenue Cicero, Illinois 60650 (312) 856-2201

ATKARPA Sandaros prenumeratos pratęsimui

Siųsti šiuo adresu: SANDARA, 840 West 33 rd Street, Chicago, Ill. 60608

Siunčiu SANDAROS METINĘ PRENUMERATĄ..... 10 dol.

Siunčiu auką SANDAROS SPAUDOS FONDUI..... dol.
Iš viso..... dol.

MANO PAVARDĖ.....

ADRESAS:.....

TĖVYNĖS MYLĖTOJŲ DRAUGIJOS KAMPĖLIS

Isteigta 1896

TĖVYNĖS MYLĖTOJŲ DRAUGIJOS ADRESAS:
840 West 33rd Street,
Chicago, Illinois, 60608.

ŽEMĖS SKUNDAS

Ne vien tik Žalgirio laukuos,
Lietuvos likimą kardas sprendė,
Audringų amžių sūkurios, Jos
sūnūs mūšiuose išbandė

Jaunų dienų likimo dalį,
Jie gynė lietuvių ir kardu,
Krauju užrašė savo valią,
Kad priešui nepalikis vergu!

Bet nežinau ką lems likimas,
Ir ką rytojus tau atneš...
Kad kasa duobę tau kaimynai,
Ir pakasynų kels vaisės!..

Trijų imperijų vainikuos,
Mūs žemių deimantai spindės.
"Draugai" ir priešai susitikę,
Užners vaikams jos grandines.

Ir plėš žemėlapi trilyčiai...
Ir padalinta bus tauta...
Ir nuramins Europą tyliai...
Ir nyks kaip žaras Lietuva!..

Bet už Tėvynės šviesų rytą,
Ėjo sukilėliai kovon!!!
Net tris kartus tautos bandyta,
Grąžinti laisvę Lietuvos!!!

Tik savanoriai rado kelią,
Narsa - juos parėmė kariai!
Atgavę tėviškės bent dalį,
Tauta - atsikvėpė laisvai.

Bet vėl žemėlapis pakito,
Atgavus laisvę per kovas!
Per Spalio 9-tos nelemtą rytą,
Kada netekom Vilnijos...!

Vos pusė Lietuvos paliko,
Nepriklausoma ir dar laisva!
Ir neprimatė kas ją tyko,
Raudona ar ruda meška?!

Bet du tironai susitiko,
Ir vėl dalinosi žemes!..
Seni žemėlapiai netiko,
Nubrėžė mums naujas "ribas"...

Ir nuo Europos veido tyro,
Valstybė nyko kaip rasa,
Maskva rubežius jos ištrūnė,
Be šūvio - dingo Lietuva!!!

Tautose laisvės neišprašom,
Tik laukiam išmaldos - ką duos! (?)
Tautoms ir duomenis nurašom,
Iš slavų, vokiečių kalbos!!!

Didinga Lietuvos senovė,
Be garso dūlo pelenuos...
Ar svertimieji įsibrovo,
Giliai ją užkasė kapuos?..

T M D

"Kurzono linija" miglynuos,
Pro juos matai šiaudų gaires;
Brastą, Balstogę, Baltvežio girią,
Ir kas Maldėnus mums atras?

O mintys skrieja iš Breslaujos,
Per Minską, Slucką - link savų...
Seniai nuo Pinoska breną gaujos,
Svetur nie išskodamos namų...

Tik mes savus namus palikę,
Sau laimės ieškome svetur.
O ten Įsruotis, Varmedytė,
Ir Augustavas užmaršty.

Ach, jūs Švenčionys, Švenčionėliai,
Ir Pirčiupio liūdna dalia!!!
Tegu sujungs rytojus vėliai,
Visas gentis - kils Lietuva!!!

* * *
Tautos žemėlapio nekarpė,
Ribas palikime tėvų!
Kurie jas gynė ir išlaikė,
Iki pat mūs jaunų dienų!

Jonas Gediminas Žaibas

TIKROJI LIETUVA

(Tikintiems lietuvių tauta)

POKALBIS SU "TIKROSIOS LIETUVOS" AUTORIUMI

Iš Los Angeles į Čikagą atskrido nuoširdus patriotas Algirdas Gustaitis, autorius neseniai iš spaudos išėjusios stambios knygos "Tikroji Lietuva". Tai stambus veikalas, turintis 290 pusl., su 70 žemėlapių ir 172 iliustracijomis. Matyti, kad į to veikalą paruošimui įdėta daug rūpestingų darbu, o jo išspausdinimas taip pat surištas su stambiais išlaidomis. Kai autorius atsilankė į Amerikos Lietuvių Tarybos būstinę, jo paklausiau:

- Kaip jūs ryžotės tokį stambų veikalą paruošti? Jūs pasakojo:
- Apie tikras Lietuvos sienas pradėjau galvoti būdamas 8-je klasėje gimnazijoje Kaune, kai man istorijos mokytoja žemėlapy pradėjo rodyti kokia Lietuva buvo didelė seniau ir kaip sumažėjusi dabar. Mokytoja tos problemos neželėjo pilnai išaiškinti. Tą giliau pradėjau studijuoti, kai įstojau į universitetą.

Persikėlus į Vilniaus universitetą ir pradėjus ten studijuoti ir dirbti, teko susitikti su lietuviais, atvykstančiais iš įvairių teritorijų, kurios nebuvo įjungtos į Lietuvą, o jie norėjo Lietuvai priklausyti ir prašė jiems pagelbėti. Tariausi su vyresniais kolegomis ir su kai kuriais profesoriais ir mes susidomėjome su teritorijomis, kurios nebuvo įjungtos į Lietuvą, bet kurios istoriniu ir etniniu

atžvilgiu turėtų priklausyti. Mes savo tarpe skaitydavome referatus, kadangi tie referatai nebuvo priimtini okupacinei vokiečių vyriausybei. Tų visų referatų kopijas pasilikdavau savo būsimai knygai.

Savo ruožtu aš lankiau įvairias okupuotas Lietuvos sritis. Buvau Lydos, Gardino ir kitose apylinkėse, kalbėjaisi su gyventojais. Pritariant kitiems lietuviams man pavyko įsteigti kai kur lietuviškas mokyklas už Lietuvos ribų. Tas visas mokyklas asmeniškai pats aplančiau ir patyriau nuotaikas gyventojų, kurie reiškė savo norą priklausyti Lietuvai.

Universitete turėjau pažįstamų kolegų iš Prūsijos, kurie pasakojo apie lietuviškumą Prūsijoje. Prasidėjus antram pasauliniam karui ir vokiečiams užėmus Vilnių, vokiečiai sušaudė mano universiteto kolegą Jurgį Jagomastą. Taip pat jo tėvą ir kitus gimines. Manoma, kad juos sušaudė todėl, kad jie siekė Prūsijos prijungimo prie Lietuvos.

Vilniuje buvau surinkęs kitų dokumentų, kurie liečia lietuvių sritis iš lietuvių administruojamų vietų. Prof. gen. T. Daukantės buvo mane pakvietęs jam talkinti panašios knygos parengimui. 1944 m. vasarą pasitraukęs iš Vilniaus į toji medžiaga liko Vilniuje ir aš jos neturiu. Pasitraukęs į vakarus iš naujo pradėjau rinkti duomenis įvairiose Europos valstybėse.

Iš Čikagos persikėlus į Los Angeles 1956 m. pradėjau daugiau koncentruotis prie tos naujos knogos. Sunkiausia buvo nustatyti siektinos Lietuvos ribas, kadangi 1922 m. Maskvoje pasirašyta sutarimi numatyta Lietuvai teritorija neatitiko gyventojų daugumą. Lietuvos teritorijos žemėlapių ribas aiškinausi su daugybe istorikų, mokslininkų ir politikų, tuo reikalu net specialiai nuskridęs į Europą ir duomenų ieškojau Vokietijoje, Švedijoje, Prancūzijoje ir tariasi su kompetentingais asmenimis kaip prof. Ivinskis, Erdm. Simonaitis. Ypatingai Upsalos ir

ALGIRDAS GUSTAITIS,
knygos "Tikroji Lietuva" autorius

Stockholmo muziejuose ir bibliotekose užtikau įvairių dokumentų, kurie iki tol lietuvių visuomenei arba nebuvo žinomi, arba nebuvo pakankamai išryškinti. Rengdamas Lietuvos žemėlapi žinojau, kad daugybė lietuvių ir kitų kils klausimas, kodėl Lietuva nubrėžtame žemėlapy tokia, o ne kitokia. Todėl lygiagretu su Lietuvos žemėlapio braižymu ruošiau studiją, aiškinančią tą žemėlapi. Naudojantis įvairių valstybių žemėlapiais patyręs braižytojas Kęstutis Stropus padarė originalų žemėlapi, kurį 1982 m. išleido Lietuvių Šaulių Sąjunga Tremtyje ir Lietuvių Istorijos draugija. To žemėlapio apačioje buvo parašyta, kad jo aiškinimui bus surašyti knygoje "Tikroji Lietuva". Kaip buvo pasižadėjusi, Lietuvos Šaulių Sąjunga Tremtyje išleido šią knygą 1983 m. data, nors knyga pasirodė 1984 m. vasarą.

Didelė padėka išleidiusiems Lietuvos žemėlapi. Liet. Istorijos dr-jos reikalų vedėjai A. Rūgytei bei kitiems tos draugijos nariams ir Karoliui Miklovaičiui, dabartiniams Lietuvos Šaulių Sąjungos Tremtyje pirmininkui.

Tikėtina, kad lietuviai tiek jaunesni, tiek vyresni norės susipažinti su žemėlapiu ir knyga, nes tai liečia mūsų tėvų ir senelių tėvynę Lietuvą.

J. Pr.

Netikri Šviesos Angelai

2

Spiritistai, prie kurių priskaitomas ir velionis Sir Conan Doyle, patiekė daug įrodymų patvirtinančių galėjimą susisiekti su protingomis, žmogui nematomomis esybėmis; ir delto negalima pasakyti, kad tasai klausimas neturi pagrindo. Jei mes priimame aiškų Biblijos mokymą, kad mirusieji "nieko nebežino" (Pamoksl. 9:5), tai protas reikalauja kito šventračiui atitinkančio aiškino apie tai, kas matoma ir girdima Spiritistų sueigoje.

Kiekvienas protaujantis žmogus gal pasakys, kad Spiritizmas nėra patekęs pasauliui jokios tikros naudos. Nors ir Spiritistai tvirtina, kad jie gavo žinių iš mirusiųjų, tai visgi iki šiol visos jų žinios ir informacijos visai mažą ką tepredėjo apie pasaulio išminties ir teisingumo.

Jau tas vienas faktas turėtų sumažinti Spiritistų tvirtinimo vertingumą. Mirusiųjų gi tarpe randasi žymiausių poetų, autorių, valstybės vyrų, prakalbininkų, muzikantų ir praėjusių amžių išradėjų, kurie anot Spiritistų, gali suteikti žinių gyviesiems. Jei taip būtų, tai šitie praeities gabūs vyrai turėtų žinoti viską ir net daugiau negu jie žinojo būdami kūnuose, nes sakoma kad ir ten jie tebesimokina, po ištrūkimo iš po savo kūniškų suvaržimų.

Jei Spiritistų teorija yra tikra, tai visi dvasių pasaulio gyventojai turėtų būti daug gudresni negu jie buvo ant žemės, kolei čia gyvenimo kaip vyrai ir moters. Jei galima susikalbėti su tokiais, kurie jau

čia būdami buvo laikomi mokytais, ir kurie po persikėlimo su šiuo gyvenimu, dar daugiau sužinojo ir patyrė, tai susidomėjimas su jais turėtų labai padauginti mūsų žinojimą ir išrišti daugelį mūsų gyvenimo klausimų. Bet ar buvo kas nors gyvenimo pasiekęs? Atsakymai į šį klausimą mes paduodame ištraukę iš kalbos velionio H. L. Hastings, sekamai:

"Jie turėjo laisvę pasiekti žmonių mintis ir viešąją spaudą, su didelėmis daugybe tarpininkų gatavai pasirengusių priimti jų pranešimus, ir tūkstančiai tūkstančių klausinėtųjų, kurie rūpestingai statė jiems klausimus norėdami gauti sau tikrą žinių. Jie turėjo stalų, lentų rašymui, plunksnų ir pašėlių ir visokių muzikališkų instrumentų. O ką mes iš to viso gavome? Jų uždavinys pasaulyje buvo pamokyti žmones, gelbėti jiems ir padaryti juos gudresniais ir geresniais. Jie kalbėjo ir šnabzdėjo; kilnioji ir judingo įvarius daiktus, griežė ir rašė; pasidarydavo sau kūnus ir panaikindavo juos; jie slapstėsi ir pasirodė; jie pasakė mums daug dalykų, kuriuos mes jau ir taip žinojom; daug iš to, apie ką mes dar nežinom; ir pasakė tokių dalykų, kurių sužinojimas nebuvo mums naudingas. Bet kuomet mums reikia tikrų patarimų, patikėtinų pranešimų, tai tokių pas juos visai nėra. Jokio naudingo ir vertingo žinojimo Spiritistai visai neturi."

J. Gramontas

Adresas - 5421 So. Mozart St.,
Chicago, Illinois, 60632.Kas domisi, prašome parašyti atvir laišką,
gausite dovanų įvairių knygelių.

(Pr.) III

Laidotuvių Direktorai MAŽEIKI-EVANS

Laidojame iš
2424 W. 69th Street

737-8600

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS
Laidotuvių Direktorai

MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 West 71st Street
Telef.: GROvehill 6-2345-6

1410 South 50th Avenue. Cicero
Telef.: TOWNhall 3-2108-9

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

Aikštė Automobiliams Statyti

PASSBOOK SAVINGS...
the best way to save regularly!

5 1/2%

Paid and Compounded Quarterly

see us for
HOME financing.
AT OUR LOW RATES
WITH REPAYMENT
TO FIT YOUR INCOME

Mutual Federal Savings and Loan

2212 WEST CERMAK ROAD CHICAGO, ILL. 60608 Hours: Mon. - Fri. 9-4
Thur. 9-8, Sat. 9-1

PETER KAZANAUSKAS, Pres. Tel. 847 - 7747

SERVING CHICAGO AND SUBURBS SINCE 1905